

Izveštaj o radu na projektu *Hrvatski iseljenički tisak: nakladništvo knjiga Hrvata u Australiji: utjecaj nakladničkih modela i bibliografskih podataka na vidljivost i dostupnost publikacija* za 2019. godinu

Voditeljica projekta: Doc. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Suradnici: Izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu); Marko Pavlovski, asistent (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Vanjski suradnici: Dr. sc. Jasna Novak Milić (Macquarie University, Sydney, Australija); Mr. sc. Luka Budak (Macquarie University, Sydney, Australija); Dr. sc. Maja Krtalić (Victoria University of Wellington, Novi Zeland); Dr. sc. Željka Lovrenčić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu); Monika Batur (mag. bibl.; mag. educ. philol. croat., Poslijediplomski studij informacijskih znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Cilj projekta

Cilj projekta bio je prikupiti podatke o knjigama koje su objavljivali Hrvati u Australiji te izraditi bibliografiju tih knjiga koja će biti mrežno dostupna i pretraživa baza podataka. Na temelju bibliografije analizirat će se nakladnički modeli, korištenje bibliografskih elemenata te njihova uloga u osiguravanju vidljivosti i dostupnosti publikacija. Cilj je ostvaren, ali zbog obima poslova i potrebnih dodatnih financijskih sredstava, moguća su daljnja istraživanja koja bi mogla rezultirati pronalaženjem publikacija koje do sada nisu identificirane. Također, bibliografija će se ubuduće nadopunjavati zapisima o novoobjavljenim publikacijama.

Tijek rada na projektu

Rad na projektu obuhvaćao je sljedeće korake:

1. analiza stanja i dostupnosti knjiga (koje su objavili hrvatski autori, urednici i/ili nakladnici u Australiji) u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu – analiza knjižničnog kataloga (online i na listićima), digitalnih zbirki i bibliografija – siječanj-veljača 2019.
2. analiza stanja i dostupnosti knjiga (koje su objavili hrvatski autori, urednici i/ili nakladnici u Australiji) u australskim knjižnicama (mrežno dostupni podaci) – analiza online knjižničnih kataloga, digitalnih zbirki i bibliografija – siječanj-svibanj 2019.
3. priprema i prikupljanje podataka na terenu – lipanj-listopad 2019.
4. odlazak na terensko istraživanje – studeni-prosinac 2019.
5. izrada i održavanje mrežne stranice projekta na hrvatskom i engleskom jeziku – rujanj-prosinac 2019.
6. izrada bibliografije – svibanj-prosinac 2019.
7. sudjelovanje na domaćim konferencijama – travanj-prosinac 2019.
8. sudjelovanje na stranim konferencijama – rujanj 2019.
9. Publiciranje radova i predstavljanje projekta u medijima – siječanj-prosinac 2019.

1. Analiza stanja i dostupnosti knjiga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Na temelju tematskih pretraživanja online kataloga te kataloga na listićima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu izrađena je analiza stanja dostupnosti knjiga s preliminarnim popisom dostupnih publikacija koje su objavili hrvatski autori, urednici i/ili nakladnici u Australiji. Usto su analizirani i drugi sekundarni izvori poput drugih bibliografija, publikacija koje se bave Hrvatima u Australiji isl.

2. Analiza stanja i dostupnosti knjiga u australskim knjižnicama

Pretraživani su katalogi Nacionalne knjižnice Australije te državnih australskih knjižnica State Library New South Wales, State Library Victoria, State Library Queensland, Northern Territory Library, State Library of Western Australia. Na temelju analize izrađen je preliminarni popis publikacija koje nisu pronađene u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

3. Priprema i prikupljanje podataka na terenu

U suradnji sa znanstvenicima, informacijskim stručnjacima, udrugama i drugim suradnicima u Australiji organizirat će se prikupljanje podataka o građi. Organizirat će se aktivnosti koje će uključivati arhive, knjižnice, muzeje, sveučilišta, organizacije i pojedince s ciljem prikupljanja građe koja nije identificirana u prva dva koraka.

4. Odlazak na terensko istraživanje

U studenom i prosincu organizirani su sastanci i radni posjeti:

- sastanak s konzulom RH u Melbourneu
- pretraživanje kataloga i rad s građom u State Library Victoria u Melbourneu
- Posjet klubu Croatian Cultural Association u Geelongu, sastanak s predstavnicima i prisustvovanje promociji knjige
- pretraživanje kataloga i rad s građom u State Library New South Wales u Sydneyju
- sastanak s konzulom RH u Sydneyju
- prijem u veleposlanstvu RH u Canberri
- pretraživanje kataloga i rad s građom u National Library of Australia u Canberri
- pretraživanje kataloga i rad s građom u Parliamentary Library u Canberri
- sastanak s predstavnicima drugih hrvatskih organizacija (npr. Croatia House), s pojedincima i predstavnicima akademske zajednice (s Macquarie University, Sydney)

5. Izrada i održavanje mrežne stranice projekta na hrvatskom i engleskom jeziku

Cijelo vrijeme trajanja projekta održavaju se mrežne stranice, objavljuju novosti vezane uz rad na projektu te se nadopunjuju bibliografije. Stranice su izrađene u programu Wordpress paralelno na hrvatskom i na engleskom jeziku. U izbornik su dodane sljedeće stranice: Publikacije, Odabrani izvori, Bibliografija knjiga: Australija, Odabrane novine: Vjesnik. Dodano je i 18 novih objava koje su pratile rad na projektu.

6. Izrada bibliografije

Za potrebe bibliografije serijskih publikacija koja je izrađena 2018. godine, odabran je knjižnični softver Koha koji omogućava unos i prikaz u formatima ISBD i UNIMARC. Softver koristi knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i za njega su ranije dobiveni pristupni podaci te napravljeni probni unosi i dogovorena tehnička podrška s osobljem knjižnice. Softver se u ranijoj fazi projekta pokazao kao dobar odabir pa je korišten i za izradu bibliografije knjiga tijekom 2019. godine.

Za preuzimanje dijela zapisa koji su pronađeni u online katalozima Nacionalne i sveučilišne u Zagrebu i Nacionalne knjižnice Australije korišten je protokol z39.50. Ti su zapisi prilagođeni i nadopunjeni u poljima koja su to zahtijevala. Ostali bibliografski zapisi (za publikacije koje nisu pronađene u online katalozima navedenih knjižnica) izrađen je i pridružen bibliografiji.

7. Sudjelovanje na domaćim konferencijama

Održana su izlaganja na četiri domaće konferencije.

U Osijeku je 12. travnja 2019. projekt predstavljen na skupu *Kreativna riznica*. Projekt su predstavile Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić, a naslov izlaganja bio je *Hrvatske novine na kraju svijeta: Australija i Novi Zeland*.

U Zagrebu su 9. i 10. svibnja 2019. u sklopu Devetog festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić održale izlaganje *Hrvatski iseljenički tisak (HIT): od bibliografije do digitalizacije*.

Dana 13. lipnja 2019. je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana je *34. tribina zbirke Inozemna Croatica*. Tema je bila projekt izrade bibliografije hrvatskog iseljeničkog tiska, a gošća tribine bila je voditeljica projekta Ivana Hebrang Grgić.

U Gospiću je 4. i 5. listopada 2019. održan seminar Arhivi i nakladništvo: izvori, baština, publika na kojem je Ivana Hebrang Grgić održala izlaganje naslova *Baštinske ustanove kao mjesta pristupa nakladničkim proizvodima Hrvata u Australiji i Novom Zelandu*.

8. Sudjelovanje na stranim konferencijama

Održana su izlaganja na dvije strane konferencije.

U Sydneyju je od 19. do 21. rujna 2019. održana konferencija *Croatia and Croatians in past and present networks*. Na konferenciji je održano izlaganje naslova *Newspaper and journal communication in the Australian Croatian community* autorica Ivane Hebrang Grgić i Ane Barbarić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Jasne Novak Milić sa Sveučilišta Macquarie.

U Zagrebu je 11. i 12. prosinca 2019. održan međunarodni skup *Migracijski procesi između Hrvatske i Južne Amerike*. Na skupu su Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić predstavile projekt izrade bibliografije publikacija Hrvata izvan Hrvatske.

9. Publiciranje radova i predstavljanje projekta u medijima

Na temelju rada na projektu objavljen je jedan stručni i dva znanstvena članka:

- Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Metodologija prikupljanja podataka i izrade retrospektivne bibliografije iseljeničkog tiska. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*. 62, 1(2019), 29–48. doi 10.30754/vbh.62.1.744
- Krtalić, Maja; Hebrang Grgić, Ivana. Cultural societies and information needs: Croats in New Zealand. // *Global Knowledge, Memory and Communication*. 68, 6(2019). doi 10.1108/GKMC-02-2019-0017

- Hebrang Grgić, Ivana ; Barbarić, Ana. Virtualna bibliografija periodike iz dijaspore. // *Hrvatski iseljenički zbornik 2020*. Zagreb : Hrvatska matica iseljenika, 2019., 371-378.

Projekt je predstavljen u raznim medijima:

- Na portalu Glas Hrvatske HRT-a objavljena je vijest o projektu i poveznica na razgovor emitiran na radiju SBS (siječanj 2019.)
- U emisiji Globalna Hrvatska (HRT 4, 8. veljače 2019.) prikazana je kratka reportaža o projektu. O projektu su govorile voditeljica Ivana Hebrang Grgić i suradnica Željka Lovrenčić.
- U časopisu *Matica* za siječanj i veljaču 2019., mjesečnoj reviji Hrvatske matice iseljenika, objavljen je članak o projektu autorice Vesne Kukavice.
- U ožujku je članak o projektu objavljen na portalu Moja Hrvatska

Rad suradnika na projektu

Voditeljica projekta doc. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić te suradnica izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić sudjelovale su u svim fazama projekta: izrada plana, kriterija, pretraživanje knjižničnih kataloga, prikupljanje podataka na terenu, sudjelovanje na konferencijama, pisanje radova, predstavljanje projekta u medijima, unos zapisa, izrada i održavanje mrežne stranice, analiza rezultata i pisanje izvješća

Dr. sc. Jasna Novak Milić sa Sveučilišta Macquarie u Sydneyju suautorica je izlaganja održanog na konferenciji Croatia and Croatians in past and present networks te je na tom skupu održala izlaganje. Osim toga, sudjelovala je u organizaciji istraživanja u Sydneyju i Canberri.

Mr. sc. Luka Budak sa Sveučilišta Macquarie u Sydneyju sudjelovao je u organizaciji posjeta ustanovama i pojedincima u Australiji

Dr. sc. Maja Krtalić (Victoria University of Wellington) suautorica je znanstvenog članka koji je objavljen u časopisu *Global Knowledge, Memory and Communication*.

Dr. sc. Željka Lovrenčić, voditeljica zbirke Inozemna Croatica u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu sudjelovala je u predstavljanju projekta (kroz tribine i nastupom u medijima).

Monika Batur, studentica Poslijediplomskog studija informacijskih znanosti, te Marko Pavlovski, asistent, sudjelovali su u provjeri zapisa u bibliografiji.

Financiranje

Projekt je sufinanciran sredstvima Sveučilišta u Zagrebu za namjensko financiranje znanstvene djelatnosti (Filozofski fakultet) za 2019. godinu te sredstvima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Rezultati i doprinos projekta

Projekt je ostvario planirane ciljeve te otvorio mogućnosti za daljnja istraživanja. Rezultati projekta su sljedeći:

1. Započeta je izrada retrospektivne bibliografije knjiga koje su objavljivali i/ili uređivali Hrvati u Australiji – izrađeno je 240 zapisa
2. Ostvareni su kontakti na terenu bitni za prikupljanje podataka budući da rad na bibliografiji mora postati kontinuirani rad. Osim što je moguće da će se daljnjim radom identificirati nove publikacije,

zasigurno će se pojaviti i novoobjavljene publikacije koje zadovoljavaju kriterije za uvrštavanje u bibliografiju.

3. Objavljena su dva znanstvena članka u znanstvenim časopisima te je kroz njih predstavljena metodologija prikupljanja podataka i koncept izrade bibliografije iseljeničkog tiska.